

ענוונותו של הרב

פטירתו של הרב מן העולם הזה ומאיתנו קשה וכואבת. רבים ההספדים שנישאים בשבחו של הרב ופועלו. אולם, כאשר אני מנסה לנסח מילות פרידה לרב, אני בראש ובראשונה חשה צורך לומר שהרב נפטר כ-אדם במלוא מובן המלה. ואסביר את דברי:

באחד משיעורי ההתנסות, היה עלי להיכנס לכיתה, הידועה בביה"ס ככיתה שקשה ללמד בה. מדובר בכיתה, שתלמידיה כונסו מבתי-ספר שונים, רכשו הרגלי למידה שונים והתנהגויות חברתיות שונות, כך שהשונות בין התלמידים בולטת מאוד ומקשה על ההוראה. הרב בוכריס, שהיה מודע גם הוא לעובדה זו, הבטיח שיעזור לי להתגבר על בעיית סדר ומשמעת בכיתה. ואכן, כך היה. מדי פעם בפעם עבר בין השולחנות והעיר בנימוס למפריעים, טפח על שכם, ליטף, ניסה להרגיע תלמיד חמום-מוח. והכל בדרך ארץ ובסבלנות. אולם, משגבר הרעש ועירנות התלמידים הלכה ופחתה בשל מריבות פנימיות (זריקת עפרונות זה על זה, קללות וכו') ביקש הרב את רשותי לעמוד לפני הכיתה ולרכז את תשומת-לב התלמידים אליו. וכך פתח ושאל את התלמידים: "מי יודע מה זה ראשי תיבות של אדם?"

לאחר התייעצות בכיתה הבינו התלמידים שמדובר באברהם, דוד ומשה. "ומה המשותף לשלושת האישים האלה?" שאל הרב. התשובות שניתנו מפי התלמידים היו מעניינות וענייניות. שלושתם היו צדיקים, כל אחד מהם פתח דור מנהיגות חדש, את כולם ניסה ה' וכו'. הרב קיבל תשובות אלה, אך ביקש מהתלמידים שימשיכו לנסות. רק לאחר שאחד התלמידים אמר ששלושתם היו ענווים, הפסיק הרב את הדיון כשחיוך רחב נסוך על פניו. מיד פתח ואמר (הנוסח שונה מעט): זהו בדיוק תלמידים. הדבר החשוב ביותר שנדרש מן האדם הוא להיות ענוו. בזכות הענווה מגיעים האנשים לגדולה האמתית. לכן תלמידים, הפסיקו להרעיש ולהתווכח, הפסיקו ליצור מתחים לא רצויים בכיתה, נסו לוותר זה לזה, הפגינו בגרות. נסו ליישב עניינים בצורה של דרך ארץ וסבלנות, אל תקניטו זה את זה, נסו ללמוד מכל אדם, כבדו את מוריהם, ובטוחני שכך ה' יצליח דרכיכם."

במשך שנות היכרותי את הרב, נראה בבירור שמשפטים אלו ליוו את מסכת חייו בכל צעד ושעל. כוח הענווה החקוק על לוח ליבו, היה בבחינת "נר דולק ולעולם אינו חסר", והוא ניסה להעניק מכוח זה גם לנו.

הרב נפרד מאיתנו כשליבו לב אדם.

ואנו נותרנו לבדנו, אך יש בנו הכוחות שנתן לנו.

ת . נ . צ . ב . ה .

ויהא מליץ יושר טוב על משפחתו, תלמידיו ועמו.